GAZETA KRAKOWSKA

N^ro 38.

Z KRAKOWA DNIA 11. MAIA 1817 Roku W NIEDZIELĘ.

My Prezes i Senatorowie Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Przywodząc do wykonania Uchwały Zgromadzenia Reprezentantów na dniu 4 Marca 1817 r. zapadłą, mocą którey wszystkie fundusze exystuiących tak w Mieście Krakowie iako i na Przedmieściach Domów ubostwa przeznaczonemi zostały na utworzenie i utrzymanie ogólnego domu schronienia ubogich po zniesieniu się z Towarzystwem Dobroczynności iako tymże domom bezpośrednio zawiaduiacym stanowiemy co następuie

Art. I. Jeden Pawilon w Gmachu Zamkowym, w którym dzisiay Towarzystwo Dobroczynności mieści iuż znaczną liczbę ubogich, przeznacza się ieszcze nadal tymczasowo na Dom ogólny schronienia ubogich.

Art. II. Od dnia 1 Czerwca r. b. poczynaiąc wszystkie procenta, czynsze, i iakiegokolwiek bądź rodzaiu wpływy, które składaiąc dochód połączonych Domów ubostwa oddawane były, oprócz debentów szczególnym Prowizorom, maią bydź od wspomnioney chwili w prost wnoszonemi do kassy Główney Wolnego Miasta Krakowa i od teyże kwitowanemi, bez względu czy takowe pochodzą z zaległości po dzień ostatni Maia r. b. nieuiszczonych czy też z bieżących należytości.

Art. III. Gdy Administracya i dozor tychże funduszów z mocy art 3 uchwały Seymowey przy Rzadzie zostawioną została, przeto z mocy §. 29 Organizacyi Senatu poruczamy Wydziałowi Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości Administracyią i dozor nad regularnem ich wpływem do kassy Główney iako też znoszenie się z Senatorem Naymłodszym w tym coby dotyczyło się ubespieczenia funduszu i windykacyi zaległości w drodze sądowey.

Art. IV. Gdy Realności Szpitalne złożone z Gmachów, ogrodów i gruntów obeyść się nie mogą bez bliższego dozoru, Woycie Gmin z mocy art. 7 Instrukcyi im wydaney czuwać będą bezpośrednio nad ich całością i utrzymywaniem dopoty, do póki z mocy art. 4 Ustawy Seymowey alienowanemi niezostaną.

Art. V. Prowizorów dotychczasowych Domów ubostwa, teraz połączonych od dnia 1 Czerwca iako od Epoki wykonania Prawa Seymowego od dalszego sprawowania swych obowiązków ninieyszym uwalniamy, winni iednak będą w przód oddać Kommissyi tym końcem przez Wydział Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości delegować się maiącey, wszelkie własności ruchome i nieruchome, Papiery i Dokumenta Domów ubostwa przez nich dotąd dozorowanych dotyczące się, tudzież wprost Wydziałowi Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości wykaz wszystkich zaległości po dzień ostatni Maia r. b. na Debentach pozostałych i rachunki z

Administracyi swey po Epokę podobną dochodzące.

Art. VI. Wydział Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości pod dniem 1 Czerwca sporządzić każe w dwóch Exemplarzach wykazy wszelkich czynszów, procentów i innych przypadłości, które dziś fundusze połączonych. Domów ubostwa składały i te po zatwierdzeniu ich przez Senat Towarzystwu Dobroczynności przesłanemi zostaną, kassie zaś Reiestr biórczy z wykazów tych ułożony.

Art. VII. Z ostatnim dniem każdego kwartału kassa Główna donosić będzie Wydziałowi Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości o zebranym w pływie kwartalnym, który w podobnychże Epokach za kwitem kassyera wizowanym przez Prezyduiącego w Towarzystwie Dobroczynności zebraną kwotę do kassy Towarzystwa wypłacić rozporządzi, aby zaś nieuiszczaiący się w czasie Debenci krokami właściwemi do dopełnienia tego niezwłocznie pociąganemi bydź mogli, kassa Główna podawać będzie Wydziałowi Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości Delatę zalegaiących.

Art. VIII. W celu uznania w iaki sposób naykorzystniey Realności do Domów połączonych należące, w duchu art. 4 Uchwały Seymowey mogły by bydź sprzedanemi lub wydzierżawionemi, Wydział Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości delegować będzie Kommissyą, w ktorey do wspólnego działania zaprosi Delegacyią przez Towarzystwo Dobroczynności, sporządzony zaś całego tego działania Operat naydaley do dnia 15 Maia wygotować się maiący Senatowi do dalszego postąpienia przedstawi.

Art. IX. Wydział Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości zniesie się z Towarzystwem Dobroczynności względem przygotowania mieysca w Gmachu przeznaczonym dla przeprowadzić się z dniem 1 Czerwca r. b. maiących funduszowych ubogich połączonych Domów ubostwa i w przyprowadzeniu tym udzieli Towarzystwu Dobroczynności potrzebney pomocy.

Art. X. Ruchomości wszelkie, które służyć będą mogły do użycia w ogólnym domu ubogich maią bydź do tegoż domu zaraz po przeniesieniu się ubogich przeprowadzonemi, inne zaś wszelkie nieużyteczne, maią bydź przez publiczną licytacyią sprzedane, a fundusz z tąd zebrany w mieyscu bezpiecznym na procent ulokowany ieżeli się przenoszącym zł. pol. 100 bydź okaże.

Art. XI. Fundusz, który z natury swoiey pierwiastkowey do utrzymywania Kościołków i kaplic przy Szpitalach i odprawianiu Obrządków Religiinych zapisane były, tudzież wszelkie ruchomości w tychże Kościołkach lub Kaplicach znayduiące się maią bydź przez Kommissyią wspolną Cywilno Duchowną spisane, i dzieło spisu przez Wydział Spraw wewnętrznych Senatowi przedstawione; końcem dalszego przeznaczenia tychże za zniesieniem się z Konsystorzem Biskupim.

Art. XII. Wykonanie ninieyszego Rozporządzenia Wydziałowi Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości i Senatorowi naymłodszemu tudzież wszystkim innym władzom kraiowym w czem do kogo należeć będzie polecamy. W Krakowie dnia 25 Kwietnia 1817.

(pod.) *Wodzicki.*
(pod.) *Mieroszewski*, S. *J. Senatu*
(L. S.) Za zgodność:
Darowski, Sek. Wyd. S. W. i S. Sp.

W dniu 3 b. m. odbyło się tu w Kościele S. Piotra losowanie, celem wybrania z pomiędzy Kandydatów 2ch Włościan, którzy na pamiątkę pierwszego przybycia do Stolicy Nayiaśnieyszego Alexandra, Króla Polskiego, wedle Uchwały Rady Departamentowey po złp. 6000 na zakupienie 2ch Włok gruntu mieli sobie zapewniony. Los trafił Szymona Muchę z Gminy Winiar, i Jakoba Gońkowicza z Gminy Szczotrkowice. Po odbytey w obecności Władz Królestwa Polskiego solenney wotywie przez JW. JX. Dziekana Katedralnego Skorkowskiego celebrowaney, przed samym losowaniem, Prezyduiący na owczas w Radzie JW. Oebschelewitz zabrał Głos w następuiący sposób:

" Dziś właśnie upływa lat 26 kiedy nasi współrodacy zgromadzeni na Seym Konstytucyyny; swobody dla klassy włościan, iakie tymże z względu Praw człowieka i Obywatela należą, uchwalili. — A ieżeli od tey Epoki zaszłe w kraiu zamieszki, niedozwoliły przywieść do skutku Swiętey tey uchwały; wszelako, ani zdołały zatrzeć szladu, tey nayszlachetnieyszey (w Rządzie Dzieiów Oyczyzny naszey przez Polaków Swiatu wystawionych) czynności; ani też zmieniły w Potomkach, tych to z naywyższą Sławą pod ów czas Seymuiących uczucie, iakie się prawdziwym dopiero nazwać może Patryotyzmem. Tam bowiem iest tylko prawdziwa miłość Oyczyzny, gdzie iest miłość wszystkich i każdego w szczególności. Gdzie Swietleysi, zrzekli się dobrowolnie szkodliwego ogółowi Towarzyskiemu Przywileiu pierszeństwa, które za czasów dawnieyszych, Oręż przemocy w ręce ich Przodków złożył. — Gdzie, dopełniaiąc pierwszey zasady Religii naszey, znaleźli w każdym bliźnim Brata, i z tym do iedney Praw Swiątyni, bez względu na urodzenie, dostatek i stopień oświecenia, uczęszczać przedsiewzięli. — Tą to prawdziwie heroiczną cnotą Obywatelską (wyższą nad wszystkie krwią ludzką okupione zwycięztwa) napiętnowany w dzieiach Historyi kraiu naszego, dzień 3ci Maia wybrała Rada Departamentowa w zastępstwie Rady Woiewódzkiey Woiewództwa Krakowskiego (którey zatrudnić się uporządkowaniem dzisieyszey Uroczystości Naywyższa poleciła Władza), aby w nim obowiązku na siebie włożonego, dopełniła. — Wiadomo całemu Swiatu i Tobie w to mieysce zgromadzona Szanowna Publiczności, iak ulubiony Sercom Polaków Alexander Cesarz Wszech Rossyy, a teraźnieyszy Król Jch bydź musi; kiedy, mogąc zrównać z Ziemią kray nasz, iako Wódz uniesionego w pierwszym zapale zemsty i odwetu woyska; mogąc prześladować i ciemiężyć zwyciężonych iako Dumny Zwycięźca kraiu, o którego podbicie Poprzednicy tego Nayłagodnieyszego Pana, tyle sobie samym i Polszcze zadali klęsk woyny; mogąc nakoniec odmówić Polakom, Jch Narodowość, Prawa i Swobody, iako Monarcha Potężny i Samowładny; przecież, w Osobie pierwszego, wchodząc w kray nasz, Dobroć Oycowską i przebaczenie zwiastuie; popęd roziątrzonego żołnierza wstrzymuie, i robi go Przyiacielskim dla Polaka. — W Osobie drugiego, Rząd Opiekończy i Sprawiedliwy (nieusuwaiąc nawet Urzędników Polskich) zaprowadza. W Osobie nareszcie Naymiłościwszego Króla, którym Go teraz posiadać szczęście mamy, zaręcza Polakom przez Konstytucyią to wszystko, co stanowi ich wewnętrzne Swobody, spokoyność i znaczenie Polityczne. Tak iest zaiste; to co zrobił dla Polaków Alexander w tem położeniu, w iakim się pod ten czas znaydował, żaden z Monarchów Swiata nie zrobił tego dla podbitych ludów; a tem mniey dla tych, które w ciągłey walce z Ludami swego Zwycięzcy, pierwey zostawały. — Tak tedy, rozrzewnieni osiągnieniem nigdy niespodziewanego szczęścia Polacy; myśleli nad wynalezieniem ofiary, którąby w czasie pierwszego wiazdu swego nieporównaney Dobroci Pana i Króla do stolicy kraiu, na Ołtarzu wdzięczności zapalili. Proiektowano tryumfną bramę, którey trwałość i piękność odpowiadaiace wielkości przedmiotu, przybycie pierwsze Zwycięzcy do ludu łagodnością samą podbitego, uwiekopomnieć miały. Ale skromność, rzadka w innych Bohatyrach świata, a właściwa Królowi naszemu; inny kazała postawić pomnik. Zgodzono się więc, aby Temu litości nad nędzą pełnemu Panu, nie iuż z martwych kruszców lub marmurów, ale z dobroczynności na klassę naybiednieyszych w kraiu rozlaney, pamiątkę wdzięczności narodu położyć. Pamiątkę, która naymilszą będąc sercu Alexandra, łzami radości pokrzepioney nędzy, wynagrodzi nawet sowicie szczupły datek, każdego dobrze myślącego Polaka. — Na kogoż znowu miała spłynąć ta dobroczynność? o to nie na kogo innego, iak tylko na klassę włościan, iako naybiednieyszych, a razem pracowitych i użytecznych. — Te dwie podstawy przywiedzionego pomniku dały myśl: "aby w każdym Woiewództwie Obywatele ziemianie zrobili składkę na 12,00 Złp. z którey kwoty, dwóch ukwalifikowanych do osiągnienia tego dobrodzieystwa włościan (biorąc każdy po 6,000 Złp.) zakupią dla siebie prawem wieczystego dzię-

dzictwa dwie włoki ziemi, i tamże przeniosłszy się z familiią, spokoynie iako właściciele (iednemu tylko Rządowi podlegli) owoców pracy swey od pokolenia do pokolenia używać będą. „ Tey to więc uchwały wykonaniu w Woiewództwie Krakowskiem, dzień dzisieyszy poświęconym został.

Rolnicy Włościanie.

Ci sami Panowie wasi i dziedzice ziemi, którą wy uprawiacie, przypuściwszy was wspólnie wraz z sobą do swobód Obywatelskich przed lat 26, dzisiay daią wam znowu dowód dobroczynności swey dla was, kiedy się złożyli na summę Złp. 12,000 dla dwóch z pomiędzy was wybrać się maiących. Dwóch mówię z pomiędzy was wszystkich, wyciągną losy, z których każdy oznaczać ma prawo, do odebrania kwoty Złp. 6,000. Za te pieniądze wygrywaiący, zakupi sobie w Woiewództwie Krakowskiem grónt, prawem wieczystey własności. Tam się z żoną i dziećmi przeprowadzi, i nikomu żadney nie robiąc pańszczyzny, sam tylko dla siebie pracować będzie. Posiadłość takowa po zgonie iego, do nikogo więcey (prócz do iego potomków) przeyść nie może. I dla tego, skoro się tylko na swoie nowe przeprowadzi siedlisko, zaraz odbierze od Rządu piśmienne zaręczenie, iako ta nowa posada iest wieczystą iego, i iego następców niezaprzeczoną własnością — Powiedziawszy wam, po co tu zgromadzeni zostaliście, wypada mi iescze wystawić wam przyczynę, dla którey to was spotyka dobrodzieystwo. Oto na pamiątkę pierwszego wiazdu do Warszawy Alexandra Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego, który tyle łask wylał na kray nasz, i który pragnie podnieść wasz nędzny stan, tylu klęskami czasów woiennych skołatany; Dziedzice ziemi w sposób dopiero przywiedziony (nie mogąc wszystkich) dwóch z was uszczęśliwić postanowili. Obyście więc przeniesieni ze stanu w iakim dotąd zostawaliście, zaczęli kosztować owoców pracy dla własnego użytku! Oby to dobrodzieystwo wyświadczone wam dla uwiecznienia pamiątki pierwszego wiazdu do Stolicy, Alexandra Króla naszego, usposobiło was do błogosławienia z potomstwem waszem, Temu nieograniczoney dobroci Panu!

Po losowaniu.

Wy Szymonie i Jakobie przystąpcie, i odbierzcie świadectwo, iakoście wy, a nie kto inny wyciągnęli wygrane losy. Z tem póydziecie do Kommissyi Woiewódzkiey, która wam wskaże, gdzie macie nabywać te dwie włoki gróntu, zatrudni się zapłaceniem tychże, i umieszczeniem was na nich. — Zostawszy w ten moment tak szczęśliwemi, iak nigdy spodziewać się niemogliście; zanieście tę radość żonom i dzieciom waszym. Pamiętaycie obchodzić w całym waszym życiu dzień dzisieyszy; i zalecić wnukom waszym, by go uroczyście w naypóźnieysze lata w rodzinie waszey czczono. Dzień mówię, który nie rozpuście, lub piiaństwu, ale chwale Boga (ku wezwaniu iego opieki, nad Alexandrem Królem naszym) poświęcić winniście. A gdy iuż osadzonemi na swem dziedzictwie znaydziecie się; nie daycie sięułudzić temu nie spodzianie spadłemu na was szczęściu; i pomnieycie, że ieżeli wam Opatrzność dała lepszą od braci waszych posadę, dla cnotliwego i pracowitego życia, iakiegoście dali dowody; taż sama przemienić może w gorycz i nieszczęście, całą waszą tę świeżą swobodę, gdybyście się mieli zepsuć i życie naganne lub próżniackie prowadzić. Owszem winniście powiększyć usiłowanie wasze, abyście nie przestawali bydź dobremi i pracowitemi. Albowiem, zostawieni odtąd sami sobie nie będziecie iuż mieli przy boku waszym, ani stróżów, którzyby strzegli waszych wszelkich zboczeń z drogi prawdy, lub przystoyności; ani opiekunów, którzyby w każdey potrzebie przybiegli wam na ratunek, a takiemi byli dotąd wasi Panowie.

Wy zaś których ten los ieszcze nie spotkał, wracaycie spokoynie do domów waszych; i staraycie się, abyście przez swoie sprawy iakiemiście dotąd innym w poczciwości, gospodarstwie, obyczayności i posłuszeństwie mieyscowey Zwierzchności przewodniczyli, zawsze podobneyże nagrody (iaką dzisiay w oczach waszych Szymon i Jakób otrzymuią) godnemi zostawali. Zawsze bowiem, te dobre przymioty, które w was wasi Panowie znaleźli, (skoro was tu do losowania przed wielu innemi przedstawili) posłużą wam późniey lub

w czcłniey do osiągnienia pierwszeństwa w każdym dobrodzieystwie; iakie tylko Rząd w czasie przyzwoitym, dla poczciwych i pracowitych rolników Włościan, przeznaczy.

Dopełniwszy czynności która w moc wezwania Namiestnika Królewskiego Radzie Woiewódzkiey poruczoną, mnie zaś przez tęż do wykonania poleconą była; oświadczam posiedzenie dzisieysze za ukończone, i przedmiot zupełnie ułatwiony. — A gdy zamiarem dzieła tego, nie co innego iest, iak tylko ofiara nayczystsza serc wdzięcznością i przywiązaniem pałaiących do Króla swego Polaków; niechay mnie, w tey pełney zaszczytu sprawie ster prowadzącemu, wolno będzie wykrzyknąć: Niech żyie ALEXANDER Król nasz!,,

Włościanie ci nie posiadali się z radości. Inni których nadzieia wygraney omyliła bynaymniey nie zazdrości, wykrzykiwali na przemiany, niech żyie ALEXANDER Król nasz!

Z Warszawy d. 29 Kwietnia.

Dokończenie Postanowienia Namiestnika Królewskiego względem zaprowadzenia Giełdy Kupieckiey w Warszawie.

TYTUŁ IV.

O wewnętrznem urządzeniu Giełdy.

Art. 62. Ma bydź ustanowionych czterech Starszych, i ieden Sekretarz Giełdy, których obiorą Bankiery i Kupcy, wyrażeni w art. 9tym, i wywód słowny wyboru Przydentowi miasta podadzą.

Art. 63. Starsi przestrzegaią porządku Giełdy, w razie uchybienia przepisom postanowienia tego, donoszą o tem Prezydentowi Miasta, który co wypada, dopełnia.

Art. 64. Urzędowanie Starszych Giełdy dożywotne iest i bezpłatne. Mogą iednak one złożyć każdego czasu, za trzymiesięcznem poprzedniem oświadczeniem, w którym razie na mieysce wychodzących nowe wybory nastąpią.

Art. 65. Sekretarz utrzymuie rejestraturę i wszelkie czynności pismienne Giełdy; zostaie pod kierunkiem Starszych. Przy rozpoczęciu obowiązków swych składa przysięgę na ręce Prezydenta Miasta, od którego instrukcyią do sprawowania swych obowiązków odbierze. Sekretarz Giełdy iest dożywotnie ustanowiony, pobierać ma płacę, iaką Prezydent Miasta wyznaczy, na wniosek Starszych Giełdy, z funduszu w art. 3 wyrażonego.

Art. 66. Giełda otwartą iest dla wszystkich, nie wyłączaiąc cudzoziemców. Policyia upewni łatwe do niey wniyście; wewnątrz iak naydogodniey dla handluiących ma bydź urządzona.

Art. 67. Prezydent po wysłuchaniu Starszych, oznaczy dnie i godziny odbywania się, otwarcia i zamknięcia Giełdy.

Art. 68. Urzędnicy Policyyni przestrzegać maią, ażeby prócz osób przez nas mianowanych, nikt czynności Meklerów wewnątrz, ani zewnątrz Giełdy nie sprawował.

Art. 69. W przypadku uchybienia artykułowi poprzedniemu, Urzędnicy Policyyni lub Starsi Giełdy doniosą o tem Prezydentowi Miasta, który po sprawdzeniu rzeczy i wysłuchaniu obwinionego, zabronić mu może policyynie wniyścia do Giełdy; w razie powtórzenia uznany będzie nazawsze za niezdatnego do sprawowania urzędu Meklera; nadto podpadnie karom wyrażonym w art. 22.

TYTUŁ V.

O Cedułach kursu i Cedułach ceny.

Art. 70. Po skończoney Giełdzie Mekler każdy wexlowy, Starszym Giełdy podaie wiadomość, w iakim kursie wexle i gatunki pieniędzy były ofiarowane, wiele za nie dawano, i na iak duże summy, rzeczywiście układy stanęły.

Art: 71. Takąż wiadomość po odbytey Giełdzie złożą Starszym Giełdy Meklery towarni, na iaką cenę towary ofiarowane były, i wiele za nie dawano? oraz odmiany, iakie w ogólności przy towarach i cenach ich zayść mogły, doniosą.

Art: 72. Starsi Giełdy z zebranych tych wiadomości ułożą ceduły kursu (Curs-Zettel) i Ceduły cen towarów (Preis-Curant) które gdzie należy, rozdać polecą.

Art: 73. Za podawanie innego kursu lub innych cen, niż były rzeczywiście, Meklery podpadną karze Policyyney trzydziestu zł. Pol. na rzecz szpitalów za każdem uchybieniem, co nie tamuie kar prawnych oraz wynagrodzenia szkód stronom, do którego są obowiązani.

Art: 74. Wyrażone w Artykule 72 Ceduły kursu i Ceduły cen, Sekretarz Giełdy w księgę do tego służącą zaciąga, która w Rejestraturze Giełdy składaną będzie.

Art: 75. Starsi Giełdy przedsięwezmą potrzebne środki, ażeby kurs wexlów, iakiby miały po głównieyszych Miastach handlowych obcych kraiów, dla tuteyszego kupiectwa urzędownie był ogłoszony.

Art: 76. Urządzenia kraiowe handlu dotyczące, niemniey nadeszłe z zagranicy, wiadomości handlowe, staraniem Starszych Giełdy ogłaszane i wywieszane będą.

Art: 77. Fabrykanci i artyści kraiowi tamże płody swoie i wynalazki obwieszczać mogą, za udaniem się do Starszych Giełdy.

Art: 78. Prezydent Miasta Warszawy wydać może wewnętrzne urządzenie Policyi, Giełdy i Meklerów, w czemby postanowienie ninieysze rozwinąć lub dopełnić okazało się potrzebnem, na wniosek Starszych Giełdy z zatwierdzeniem Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Uskutecznienie Postanowienia tego Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 12 Kwietnia 1817.

(Pod.) *Zaiączek.*

Minis: Spraw Wew: i Policyi
(podp.) T. *Mostowski.*

Radca Sekre: Stanu Jenerał Brygady,
(pod.) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, Jen. Br.
(podp.) *Kossecki.*

Za zgodność:
Sekretarz Jeneralny Kommissyi Rządowey Spraw Wewnęt: i Policyi
Aug. Karski.

Z Wiednia d. 1 Maia.

Deputowani od Tyrolu przypuszczonemi d. 20 p. m. zostali na audyencyią do Nayiaśnieyszych Cesarstwa. Deputowani od stanów, na których czele znaydował się Gubernator tamteyszy, Hr. Bissingen, wprowadzonemi byli do sali obrad, w którey NN. Cesarstwo, otoczeni urzędnikami i Damami Dworu zaięli mieysce przy tronie. JW. Gubernator złożył N. Panu naygorętsze życzenia w imieniu stanów Tyrolskich z powodu Jego zaślubin, na które J.C.K. Mość nayłaskawiey odpowiedzieć raczył i stany o swoiey zapewnił łasce. Takież życzenia złożył JW. Gubernator N. Cesarzowey i odebrał od niey podobnież łaskawe zapewnienie.

Z Berlina d. 3 Maia.

J. Cesarzewicowska Mość, W. Xże Rossyyski Mikołay, po 17to dniowym bawieniu w tuteyszey stolicy odiechał dnia wczorayszego do Peterzburga.

Kanclerz stanu Xże Hardenberg wydał

d. 6 Kwietnia do wszystkich prowincyionalnych rządów następuiące oznaymienie:

Nastąpić w krótce maiące zamężcie Królewny Karoliny, corki N. Pana, i Xiężniczki Fryderyki, wnuczki N. Pana, dało powod do pytania: czyli zwykły pobor na wyprawę dla Xiężniczek Domu Królewskiego ma bydź rozpisany? J. K. Mość raczył na to, nie uchylaiąc iednak na przyszłość prawa korony, nayłaskawiey postanowić, iż na ten raz kray i poddanych od takowego poboru uwolnia, w nayłaskawszem tem przekonaniu, że nowy ten dowod oycowskiey Jego dobroci przyymą z wdzięcznością. Uwiadomiaiąc Rząd Królewski o tem, zalecam, aby to naywyższe postanowienie departamentom swoim do wiadomości podał. (Artykuł urzędowy.

Z Madrytu d. 3 Kwietnia.

Po długiem oczekiwaniu odebrał nakoniec rząd urzędowe doniesienia z Mexyku i Peru. Doniesienia te są dosyć poźney daty; ale nic z nich publiczności nie udzielono, skąd wnoszą, że nie muszą bydź naypomyślnieysze. Ministrowie woyny i morski mieli zaraz z Królem naradzenie; ale i w kancelaryiach ich tak wielka panuie taiemnica, iż nic dowiedzieć się nie można. Tymczasem wydane zostały rozkazy do uzbroienia spieszno kilkunastu woiennych okrętów, a dziś rozchodzi się wiadomość, że oddział 6000 woyska niezwłocznie do odnogi Maxykańskiey odpłynie, a w krótce i reszta przeznaczonego tamże korpusu.

Zdaie się bydź rzeczą pewną, iż Jeneralny kapitan królestwa Walencyi, Jen Elio, iest odwołany, ale następca iego iescze nie wiadomy.

Z Londynu d. 22 Kwietnia.

Dnia 24 w Swięto S. Jerzego będzie u Królowey wielkie zgromadzenie. Mężczyźni i kobiety nie mogą się tam znaydować, podług zaproszenia, iak tylko w sukniach z kraiowych materyy. — Od wczorayszą znayduie się tu Xże Wellington. Wczoray był w Carltonhouse na pokoiach u Xcia Rejenta, potem miał prywatną u niego audyencyią. Nie ma on tu długo bawić. — Xżna Karolina Koburgska znayduie się przy nadziei.

Mówca izby niższey, P. Abbot, którego polepsza się zdrowie, kazał w Dworskiey gazecie oznaymić, iż bank wykupi monetą wszystkie bilety przed 1 Stycznia 1816 na 1 i 2 f. szt. wystawione. — D. 19 wyszło 2gie oznaymienie kommissyi skarbowey, które opiewa, iż woysko o 48,000 ludzi będzie zmnieyszone, a koszta na utrzymanie iego o 7,700,000 f. szt. w r. b. Oprócz tego zapowiada znaczne pomnieyszenie wydatków w wydziale woiennym i osadniczem.

Gazeta Goniec wyraża, iż poki wolność druku nie będzie ograniczona, póty nie ustaną spiski i nieukontentowania w kraiu.

Parlament ma w krótce bydź rozwiązany.

W Irlandyi tak dalece zabrakło pszenicy i ziemniaków, iż rząd musiał oboie kazać z morza Baltyckiego i z Niemiec sprowadzić.

Pisma, tuteysze twierdzą, iż zmarły Francuzki Marszałek Massena, pochodzi z żydowskiego wyznania, i zostawił 40 mill. fr. maiątku. Ostatnie iest podobnieysze do prawdy, niżeli pierwsze.

Z Paryża d. 22 Kwietnia.

Król przechodzi się często i dosyć długo po pokoiach; chodzi nawet bez pomocy do sali obrad Ministrów; wczoray słuchał Mszy w pokoiach. Zimne tylko powietrze nie dozwala mu wychodzić z pałacu.

Mówią, iż wielu jenerałów i officerów wyższych chcą się przyłożyć do pomnika, który rodzina chce Marszałkowi Massenie wystawić.

Traiedyi Germanika sprzedano w pierwszym dniu po iey wydrukowaniu 1500, a w 2gim 1200 exemplarzy. Wyszydzenie wierszem tey traiedyi, iak zapewniaią, znaydzie ieszcze większy pokup.

Xżę Wellington wyiechał stąd do Londynu.

Krawiec tuteyszy Crome poleca swey roboty bez szwu suknie.

Mówią, iż rząd Francuzki powtórne zaniósł do rządu Niderlandskiego żądanie, aby oddalił wydawców Dzienników "Karła żółtego i Liberal", i że to żądanie inne poparły rządy. Z pochwyconych korrespondencyy officerów Briqueville i Crokenbourg okazać się bowiem miała potrzeba oddalenia od granic Francuzkich piszących, których głównym iest zamiarem wzniecać we Francyi niechęć i nieład.

Od brzegow Menu d. 26 Kwietnia.

W Frankforcie panuie wielka polityczna cisza, ponieważ roziechała się większa część posłów seymu, którzy, wyiąwszy Badeńskiego, gdyż do Londynu poiechał, zapewne iutro tam znowu ziadą. Powszechną rozmową w tem mieście iest ciągle trwaiaca drogość i ustanie czynności handlowych. —— Józefowa Bonaparte, mieszkaiąca w tem mieście, oświadczyć miała względem rękopismu z wyspy S. Heleny, że nie iest iey Brata, (Napoleona) ale styl iego bardzo dobrze iest naśladowany.

Pogłoska o zagodzeniu nabywcow dobr narodowych w Elektorstwie Heskiem, nie potwierdza się dotąd.

Biskup Gandawski, Xżę Broglio zabawi krotko w Burgundyi, potem uda się do Rzymu.

Od granic Francuzkich d. 20 Kwietnia.

Z Katalonii piszą pod d. 12 b. m. że dnia poprzedzaiącego aresztowany tam został Jenerał Lascy z 17 officerami za uknowany zamach na opanowanie miasta Barcellony. Przeciągnąwszy spiskowi na swoią stronę officerów dwoch kompaniy pułku Tarragony, przybyli przed bramę rzeczonego miasta, na przeciwko pałacu Jenerała kapitana, i starali się nakłonić do swoiego zamysłu dowodzącego w tem mieyscu officera, lecz ten wierny swoim obowiązkom, kazał posłańcow pochwycić, przy których znaleziono podpisaną przez Jen. Lascy odezwę, przez która lud był do buntu wezwany. Spokoyność w tey okolicy nie była nawet na chwilę przerwaną.

Z Bruxelli d. 24 Kwietnia.

Przez nasze miasto oprócz Santine przeiechał także officer Piątkowski, który był przy Bonapartem na wyspie S. Heleny, a potem na przylądek Dobrey nadziei wywieziony został. Zastanowienia rzecz godna, iż teraz częste przeiazdy z wyspy S. Heleny przez miasto nasze następuią.

Admirał Kinsbergen kazał robić marmurowe popiersia Huygensa, Hoofta, Rubensa i Boerhawa, które w Niderlandskiey bibliotece postawione bydż maią.

DODATEK DO N^ro 38. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 11 MAIA 1817 Roku W NIEDZIELĘ.

Rocznica urodzin Iego Cesarzewicowskiey Mości Wielkiego Xięcia Konstantyna, Naczelnego Wodza woysk Polskich zgromadziła się do Kościoła Katedralnego po oddaniu życzeń JW. Miączyńskiemu Ces. Królewskiemu Pełnomocnemu Kommissarzowi do uorganizowania Miasta Krakowa, tak tegoż JW. Kommissarza, iako też Kommissyią Demarkacyyną, oraz wszystkie Królewsko Polskie Władze Administracyyne i Sądowe, gdzie z tego powodu Nabożeństwo przez JW. JX. Skurkowskiego Dziekana Katedralnego celebrowane odprawiło się. Urzędnicy Królewscy oświecili wieczorem swe mieszkania między któremi szczególniey iaśniało mieszkanie Prezesa Kommissyi Woiewódzkiey stosownem przezrzoczem ozdobione.

Z Warszawy d. 3 Maiá.

Jako nowy dowód Oycowskiey troskliwości Nayiaśnieyszego Pana o ścisły wymiar sprawiedliwości dla nowych iego poddanych Królestwa Polskiego, podaie się z polecenia Namiestnika Królewskiego do gazet następna Odezwa Ministra Sekretarza Stanu, w celu, iżby doszła do wiadomości nietylko wszystkich Trybunałów i Sądów, lecz nawet wszystkich mieszkańców szczęśliwego kraiu, berłu sprawiedliwego Monarchy podległego.

Minister Sekretarz Stanu.

Ma honor udzielić Namiestnikowi wolą Nayiaśnieyszego Pana wypisaną iak następuie:

Przy odczytywaniu rapportu tygodniowego Namiestnika z daty 3 (15) Marca b. r. zastanowiło Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla Jmci, iż Pisarz Sądu Policyi Poprawczey Obwodu Radomskiego Komorowski, na sześciomiesięczne tylko więzienie skazanym został, za to, iż dwóch obwinionych, na śmierć przy indagacyi bić kazał.

Uważał N. Pan, iż tak lekka kara bynaymniey odpowiadaiącą nie iest szkaradności zbrodni; iż dozwalać sobie okrutnego obchodzenia się z obwinionemi podczas Indagacyi, iest w gruncie wznowieniem Tortury wywołaney przez wszystkie Prawodawstwa, przez wszystkie ludy Europeyskie; iż sam ten uczynek, gdyby nawet i nie był za sobą pociągnął tak nieszczęśliwego wypadku, iakim iest śmierć dwoyga ludzi, na surowszą zasługiwałby karę.

Dalekim iest N. Pan od chęci nadwerężania nienaruszalności wyroków Sądowych, i niepodległości sądownictwa uroczyście przez siebie ustawą Konstytucyyną poświęconych, i które J. C. K. Mość uważa iako głównieyszą warownią bezpieczeństwa osób i własności. Tem mniey, iest zamiarem J. C. K. Mości, odstępować od formalności niewinność zasłaniaiących, a będąc przekonanym, że Sędzia iedynie osnowy prawa i głosu własnego sumnienia słuchać powinien, uważałby N. Pan za shańbionego tego, któryby innym dał się względom powodować. Lecz J. C. K. Mość opiekę swą Sądom i obwinionym zaręczaiąc, nie może nigdy dozwalać bezkarności zbrodnią zachęcaiącey.

N. Pan mieć chce przeto, aby mu był zdany rapport, obeymuiący wszelkie szczegóły względem processu Pisarza Komorowskiego, i przywodzący i prawa, wedle których był sądzonym, i okoliczności przestępstwu iego towarzyszące. J. C. K. Mość pragnie, iżby ieżli prawa dozwalaią prawnego zaradzenia, Urząd Publiczny starał się ile możności, o sprostowanie tego nadużycia, ścigaiąc kogo wypada. Lecz ieżeli nadużycie wypływa z niedostateczności praw i procedury, iest życzeniem N. Pana, aby wszelkie tego rodzaiu przypadki, starannie zebrane zostały, w celu, aby przewidziane znalazły zaradzenie w nowey organizacyi Sądownictwa, iako też i w układzie proiektów praw i Kodexów, iakie pod roztrząsanie Seymu poddane będą, i aby nie stawały się nadal pochopem do podobnych nadużyć, którym zapobieżeć należałoby za pomocą przepisów iasnych, wyraźnych i do potrzeb kraiu i teraźnieyszey iego cywilizacyi Stanu zastosowanych, a zdolnych zapewnić spieszny i bezstronny wymiar sprawiedliwości.

J. C. K. Mość spodziewa się, że naylepszy dał dowód uszanowania swego ku trwaiącym ustawom, a szczególniey ku niepodległości Sądów, nakazuiąc środki, przez ktore niechce pozbawiać potępionego żadnych dobrodzieystw prawa, w przypadku, gdzie oczywiście lekkość kary nie odpowiada ciężkości przewinienia.

W Peterzburgu dnia 3 (15) Kwietnia 1817 roku.

(pod.) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekr: Stanu, Jen: Brygady

(Podpisano) *Kossecki.*

Z Włoch d. 15 *Kwietnia.*

Poseł Portugalski w Rzymie, P. Pinto, obchodził d. 6 b. m. rocznicę wstąpienia na tron swoiego Monarchy nabożeństwem w kościele S. Antoniego i obiadem, na którym znaydowali się była Królowa Etruryi z synem, Królewicz Pruski Henryk, Xże Sasko-Gotayski, wszyscy zagraniczni posłowie i wiele znakomitych osób.

W Pompei odkopano znowu, oprócz wzmiankowaney niedawno Świątyni, prawobokowy gmach publiczny. Ma on 200 Neapolitańskich stop długości, a 120 szerokości; wewnątrz otoczony iest portykiem z 50 słupców i naypięknieyszemi obrazami przyozdobionych. Podłoga iest mozaykowa. Znaleziono oraz dwa posągi, Wenery 5 stop wysoki i Hermofrodyta, które należą do naypięknieyszych pomników Greckich.

Rozchodzi się znowu pogłoska, że Kardynał Konsalwi poiedzie do Londynu.

Wielki Xże Toskański rozkazał wszystkie pałace, w których Dwór zwykł mieszkać, wyporządzić, z czego wnoszą, iż wysokie osoby odwiedzą te okolice.

W Rzymie znayduie się teraz do 15,000 cudzoziemców. — Drogi około Rzymu nie są ieszcze zawsze bezpiecznemi; ale droga z Rzymu do Neapolu iest zupełnie bezpieczna, ponieważ woysko Austryiackie oczyściło ią z łotrów.

Z Egiptu nadeszła wiadomość, że położenie Oyców propagandy Rzymskiey iest tam nader smutne. Beduini Arabscy napadli na ich klasztor w Girzch, zrabowali go i wiele niegodziwości popełnili.

Pełnomocnik zakonu Maltańskiego Miari zawsze ieszcze stara się w Wiedniu o przywrócenie tego zakonu i oddanie mu dóbr ieszcze niesprzedanych.

Rozmaite Wiadomości.

Nad Reńskie pisma zawieraią z Turczech co następuie: — "Podług listów z Stambułu w całem Tureckiem państwie panuią zaburzenia i zamięszanie. Rząd zagrożony iest wewnątrz buntem wielu baszów a zewnątrz woyną z strony Persyi. Dywan nakazał wielkie uzbroienia, a na wyspach urządza liczne korpusy na Europeyski sposób. Całe woysko ma stanąć na stopie woienney, co ieżeli się potwierdzi, to nie Persyia zapewne iest celem tych uzbraiań! Lecz czas też, aby ta klassyczna ziemia, która pod wschodnim despotyzmem stała się pustynią, dostała się znowu pod Chrześciiańskie panowanie!,,

O wynoszeniu się z Szwaycaryi, Niemiec i Alzacyi do północney Ameryki, które stało się nieiako zaraźliwą chorobą, i coraz bardziey się powiększa, tak Arauska gazeta mówi: "Nikt bez konieczney potrzeby nie opuszcza swey oyczyzny; dwoiakie, iednak mogą do tego bydź powody, fizyczny i moralny; trudność pożywienia lub pragnienie wolności. Równość w obliczu prawa, wolny przemysł, pomierne podatki, o to iest co wabi tak ubogich iako i bogatszych do północnych kraiów Ameryki. Nie podobna iednak zabronić wynoszeniu się, ponieważ kray nie iest więzieniem; z tem wszystkiem iak wszystkie rzeczy, tak i to ma swoią miarę i cel. Ieżeli kraie Niemieckie przeładowane są ludnością, tedy słusznie, aby to co iest nadto, ustąpiło, a zostawiło pozostałem większą przestrzeń. Ale ieżeli wynoszenie się pochodzi z winy rządu; tedy iest naylepszą nauką dla będących na czele rządu doradców, ażeby mieli wzgląd na potrzeby i słuszne życzenia ludu, bo inaczey sami pozostaną się rządzącemi i poddanemi.,,

Rękodzielnia porcelanowa w Meissen w Saxonii powiększa teraz swoie zapasy popiersiami Lutra, Melachtona, J. Wernera, i t. d.

Pisma Angielskie tak opisuią Chiny: Ogromne to państwo ma 1,297,000 mil kwadratowych, a ziemi 830,719,360 morgów. Liczy 330 millionów mieszkańców. Dochód skarbu Cesarskiego wynosi 12,140,625 f. szt. Podług powyższego rachunku wypada na milę kwadratową 266 ludzi, a 2½ morgu gruntu na iednę głowę, (dwa razy tyle iak w Anglii.) Chińczykowie nie płacą iak 8½ pency (cokolwiek więcey nad złp. 2) podatku; a zatem w r. 1815 ieden Anglik płacił tyle podatku iak 180 Chińczyków, a w r. 1817 płaci iak 200.

Bieg Pieniędzy w Wiedniu dnia 5 Maia 1817 r.

Czer: Zł: Hollenderski (iuż tylko na srebrną
Czer: Zł: Cesarski monetę są zmieniane)
Moneta konwencyyna za 100 . . . 334 Szeinami.
W Krakowie daią za Zł. ryń. w Szeinach
Złp. 1. gr. 4 moneta srebrną.

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych, w Senacie Rządzącym, Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu Podaie do wiadomości, iż w dniach 27 b. m. 12 i 27 Czerwca r. b. w Biórze Wydziału od godzi-

ey ioiey z rana odbywać się będzie publiczna licytacya Dzierżawy wieczney (Erbpacht) Folwarku Piaski z Propinacyią i Folwarku Szlak z Domem murowanym i ogrodem obydwoch pod samym Miastem Krakowem położonych. O waruokach iako i cenie pierwszego wywołania w Biórze Kommissyi Włościańskiey przy ulicy Grodzkiey pod L. 120 wiadomość udzieloną zostanie. W Krakowie d. 6 Maia 1817 r.

Linowski

Gadomski, S. F.

Wydział Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości w Senacie Rządzącym, Wolnego, Niepodległego i ściśle neutralnego Miasta Krak: i iego Okręgu. Gdy obwieszczona pod dniem 15 Kwietnia Nro 1263 Licytacyia' Entrepryzy fabryki około Kościoła Parafiialnego w Czernichowie, w dniu 28 Kwietnia, iako oznaczonym w tey mierze terminie do skutku nie doszła: zawiadomia Publiczność, iż takowa na dzień 30 Maia odłożona została, i o godzinie 9 ranney tegoż dnia w Biórach Wydziału Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości odbywać się będzie cena fiskalna ustanowiona iest w Summie zł. 4901 gr. 21 z dodatkiem 59 dni ciągłych i 714 dni pieszych. Przystępuiący do Licytacyi, złożą 10 część ceny szacunkowey na vadium; a o warunkach w każdym czasie w Biórach Wydziału, wiadomość zasięgnąć mogą. — W Krakowie dnia 6 Maia 1817 r.

Grodzicki. — Darowski.

W Krakowie przy ulicy Sławkoskiey w Domu pod N. 436 przez licytacyią w arędę puszczone zostanie pierwsze piętro, i izba szynkowna na dole dnia 12 Maia b. r. o 3 godz. z południa za złożeniem vadium złp. 50. zaś

W Zydowskim Mieście w Domu Nr. 103 także 2 Izby przez arędę dnia 13 Maia b. r. o godz. 3 po południu zostaną za złożeniem vadium czer. zł. 2 puszczone.

Wina zaś w beczkach i antałkach dnia 17 Maia b. r. o godz. 3 po południu w Domu pod Krzysztoforami Nr. 358 przez licytacyią sprzedane będą. Zyczących sobie arędy lub kupna, na oznaczone mieysce zaprasza. W Krakowie d. 10 Maia 1817 r.

Skorczyński Komor. Sąd.

Dobra Jakubowice mnieysze i większe w Powiecie dawniey Szkalbmierskim a teraz w Obwodzie Miechowskim leżące ¼ mili od miasta Działoszyc, ½ mili od Szkalbmierza, 8 mil od Krakowa, w Glebie pszenney maiące pola orne obszerne, łąki, pastwiska obfite, lasek, chrusty, młyn, sadzawki, zabudowania dworskie nowe wygodne są do sprzedania z wolney ręki; o kondycyach kupna i Inwentarzu można się dowiedzieć na gróncie dóbr u Właściciela tychże, lub u W. Szałowicza, P. T. C. P. I. W. K.

Podaie się ninieyszym do publiczney wiadomości, iż dnia 13 m. i r. b. o godzinie 9tey z rana tu w Krakowie przy ulicy Grodzkiey pod Nr. 222 przedawane będą przez publiczną licytacyią ruchomości iako to różne futra, białe błona, bekieszki z sobolami, barankami, czapki i kaszkiety różnego fasonu, nakoniec naczynia do fabryki, świec i mydła należące, za gotową zapłatę więcey daiącemu i przybicie otrzymuiącemu. Dan w Krakowie d. 9 Maia 1817 r.

Franciszek Chwastkiewicz, Kom.

Stosownie do Uchwały Rady Familii dnia 25 Kwietnia r. b. przez Trybunał tuteyszy dnia 30 tegoż miesiaca i roku do N. 1288, potwierdzoney, różne ruchomości po niegdy Ignacym Rozmanicie pozostałe, w Domu w olicy Swieckiey w Kr kowie N. 345 przez publiczną licytacyą za gotową srebrna kurant monetę, w dniu 12 Maia r b. o godzinie 3 po południu sprzedawane będą. W Krakowie d. 30 Kwietnia 1817.

Oleński, Pisarz Akt.

Podpisany, delegowany od Trybunału pierwszey Instancyi W. M. Krakowa do L. 595 podaie do publiczney wiadomości, iż dom po zmarłey Star. Rozie Amsterdamerowey przy Krakowie w Kaźmierzu pod L. 7 stoiący 2982 złp. urzędownie otaxowany, dnia 16 Czerwca r. b. o godzinie 9 z rana przedstanowczo przez publiczną licytacyią w tymże samym domu odbyć się maiącą sprzedanym będzie. — Każdy przeto, wspomniony dom nabyć sobie życzący, winien będzie 10tą część summy szacunkowey iako wadium naprzod złożyć. W Krakowie d. 4 Maia 1817 r.

Ciołkosz.